

Beslutningsforslag nr. B 71. Fremsat den 20. februar 1992 af Hanne Thanning Jacobsen (SF), Pernille Frahm (SF) og Gade (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af bestemmelserne i bistanndsloven om svangre- og mødrethjem og forsorghjem m.v.

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag til ændring af §§ 101-111 i lov om social bistand, således at disse bestemmelser udgår og der i stedet for indsættes bestemmelser, som forpligter amtsråd og kommunalbestyrelser til enten hver for sig eller sammen og eventuelt i samarbejde med organisationer at oprette og drive herberger, herbergsasyler og

botilbud til særligt truede grupper efter retningslinjer, der nærmere angives i forslaget bemærkninger.

Regeringen opfordres videre til at fastsætte bestemmelser i bistanndsloven om, at herberger, herbergsasyler og botilbud kan etableres efter samme finansieringsbestemmelser som ældreboliger.

Bemærkninger til forslaget

Bistanndslovens bestemmelser om forsorgshjem har rod i traditioner inden for socialforsorg, som rækker helt tilbage til fattigforordningen af 1708. Den eneste nyskabelse omkring døgnophold for voksne findes i bistanndslovens § 68 om bofællesskaber, hvorfra der kan hentes mange erfaringer, såvel positive som negative.

Behovet for modernisering er helt tydeligt, da tilbudene i henhold til gældende lovgivning er ganske utilstrækkelige. Dels er tilbudene ikke brede nok, og dels er forholdene i de fleste herbergs- og mødre- og svangrehjem mere nedbrydende end socialiserende. Et besøg i blot en af disse institutioner vil overbevise om, at der er behov for en tidsmæssig ajourføring af tilbudene til den dårligst stillede gruppe.

Igennem de sidste 10 år er der nedlagt ca. 8.000 psykiatriske sengepladser. Disse sengepladser repræsenterede overvejende et asyl- og omsorgstilbud for ca. 20.000 psykisk svage personer. Denne gruppe er i dag henvist til de dårligste boliger og herberger, eller de er helt hjemløse.

Der er f.eks. i København omkring 2.000 mennesker, som ikke har egen bolig, men som bor enten i en kuffert, i kældre, på pulterrum, på herberg eller på gaden. De er underforbrugere af den sociale service, og de har ikke nogen politisk bevågenhed.

Udviklingen i socialt arbejde inden for herbergsområdet har vist, at der er behov for at oprette og drive institutioner efter andre opfattelser end de eksisterende. Brugernes behov stemmer måske ikke altid overens med gængse normer for bolig. Mange brugere af herberger m.v. har et bestemt ønske om egen bolig, men også ønske om nærhed og omsorg og forståelse for særheder.

Udviklingen i herbergsbrugergruppen går i retning af, at klientellet er yngre, og at andelen af kvinder – nogle med børn – vokser. Misbrugsproblemet i herbergsmiljøet er meget stort, men det er usikkert, om misbruget er en følge af en trøstesløs situation eller er årsag til den. Flere herbergsledere peger på, at de dårlige forhold i forsorgshjem og herberger har en negativ virkning på misbruget.

De enkelte typer af institutioner:

Herberger og herbergsasylter

Der vil stadig være behov for et traditionelt herbergstilbud for mennesker, som er kommet i akut nød, eller som ikke umiddelbart ønsker et mere vidtrækkende tilbud. Opholdet skal være af korvarig karakter. Det enkelte herberg må ikke være større end til 30 personer. Ved siden af herbergstilbudet oprettes herbergsasylter, som er beregnet for den gruppe mennesker, der ønsker at blive boende længere under herbergslygende forhold, eller som ikke kan klare mere socialt forpligtende boligforhold. Herbergsasylter skal i vid udstrækning drives som et almindeligt pensionat med størst mulig selvaktivitet hos beboerne. Der skal være aktivitets- og beskæftigelsestilbud.

Beboerens opholdskommune og opholdsamt dækker halvdelen af udgifterne. Beboerens egenudgift kan dækkes af beboerens uforbrugte pensionsmidler.

Beslutning om ophold i herberg og herbergsasyl træffes af dem, der driver institutionerne.

Botilbud for truede grupper

Amter og kommuner skal oprette og drive det nødvendige antal botilbud for truede grupper. Der er i denne sammenhæng tale om en bred vifte af sociale problemer lige fra børn, som lever på gaden, personer, der har brug for krisecentre, personer med fysisk og psykisk handicap, psykiatriske lidelser eller misbrugsproblemer.

Det er ikke hensigten med forslaget, at forskellige handicapgrupper skal blandes i botilbudene. Det er vigtigt, at pleje- og omsorgsekspertisen ikke bliver forringet, og at boligforholdene er trygge.

Det varierede botilbud skal ses ud fra den enkeltes behov for at have en bolig og ikke en institutionsplads.

Tilbud til børn og unge

Der skal være botilbud for alle uanset alder. Der har vist sig behov for børnehoteller eller døgncentre for børn, som enten er smidt ud hjemmefra, eller som er gået hjemmefra – ofte på grund af manglende om-

sorg. Botilbud for børn og unge har i denne sammenhæng mere karakter af et periodisk ophold, indtil en varig løsning er fremskaffet. Det er imidlertid vigtigt, at børn og unge får mulighed for at blive optaget i botilbudet, uden at betalingsspørgsmål bliver afgørende for, om barnet eller den unge kan blive boende.

Det er således dem, der driver institutionen, der træffer afgørelse om ophold. Amtskommunen og opholdskommunen deles om udgiften.

Krisecentre

Krisecentre med rådgivningsmuligheder og information har vist sig som vigtige og dækkende et stort behov. En del krisecentre drives med frivillig arbejdskraft og anonymitet. Erfaringer fra eksisterende arbejdsmodeller omkring økonomi og administration bør videreføres.

Aflastningsboliger

Boliger til at dække behov for mennesker, som enten ikke kan fungere i egen bolig, eller som i en overgangsperiode er uden bolig.

Botilbud af pensionatslignende karakter

Botilbud af pensionatslignende karakter har til formål at dække et behov hos svagt fungerende mennesker, dvs. mennesker med en psykiatrisk lidelse, et fysisk eller et psykisk handicap, for at bo under trygge omsorgsforhold. Botilbud med pensionatslignende karakter kan f.eks. etableres med en ansat familie, der har ansvaret for at drive et pensionat som botilbud.

Det skal i forslaget sikres, at der etableres et tilstrækkeligt antal herbergspladser, herbergsasyler og botilbud samt, at svagt stillede og udstødte får reelle muligheder for at få ophold her. Det skal ikke være muligt for et amt eller en kommune at afvise at yde betaling for ophold i et herberg, herbergsasyl eller botilbud. Modsat skal kommunen have mulighed for at modregne egenbetalingen i bistanndshjælp/pension.

Udgifterne dækkes med 50 pct. af amterne og 50 pct. af kommunerne.

Etableringsudgifter til herberger, herbergsasyler og botilbud skal kunne finansieres på samme måde som ældreboliger.